

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE, OE CELJE

**EPIDEMIOLOŠKO SPREMLJANJE NALEZLJIVIH
BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETU 2018**

Letno poročilo

CELJE, marec 2019

Spremljanje pojavljanja, razširjenosti in epidemioloških značilnosti nalezljivih bolezní (NB), ki so po Zakonu o NB obvezne za prijavo, so ena izmed pomembnih nalog območnih enot Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Spremljanje vključuje:

- spremljanje gibanja nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih in o smrtih zaradi nalezljivih bolezní),
- epidemiološko raziskovanje in razreševanje izbruhov (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsakega izbruha ali suma na izbruh ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- zdravstveni nadzor nad klicenosci,
- spremljanje in izvajanje nadzora nad opravljanjem zdravstvenih pregledov oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorom,
- organizacijo in nadzor nad preventivnim cepljenjem po imunizacijskem programu,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno-izobraževalno dejavnost.

Na Celjskem je bilo v letu 2018 prijavljenih **6398** primerov nalezljivih bolezní (Tabeli 1, 2). V teh podatkih niso upoštevani primeri AIDS-a, spolno prenosljivih bolezní, tuberkuloze, akutnih respiratornih okužb ter pljučnic (MKB-10: J12, J14-18).

Letna stopnja obolevnosti je v letu 2018 znašala **211.4/10 000** prebivalcev in je bila nižja kot v letu 2017 (273.5/10 000) in nižja od petletnega povprečja (281.9/10 000). Najvišjo stopnjo obolevnosti smo v letu 2018 zabeležili v upravni enoti **Šentjur (415.3/10 000)**, najnižjo pa v upravni enoti **Šmarje pri Jelšah (125.1/10 000)**.

V naši regiji smo v letu 2018 registrirali **deset** večjih izbruhov nalezljivih bolezní, v katerih je obolelo **234 oseb**. Število obolelih v izbruhih je bilo večje kot leta 2017, ko je v šestih izbruhih obolelo 124 oseb.

V letu 2018 je bilo zaradi nalezljivih bolezní hospitaliziranih 14.8 % bolnikov. Stopnja hospitalizacije je bila večja kot v letu 2017 (11.6 %).

V letu 2018 smo v regiji (glede na prijave) zabeležili **dvanajst smrti v povezavi z nalezljivimi boleznimi**, iz prijav pa ne moremo zaključiti, ali je šlo za neposredni oziroma osnovni vzrok smrti.

Na podlagi Uredbe o varstvu podatkov smo v letu 2018 prenehali zbirati prijave določenih nalezljivih bolezní, saj niso opredeljene v Zakonu o nalezljivih boleznih in Pravilniku o prijavi nalezljivih bolezní in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje. Zaradi varovanja osebnih podatkov, ki ga ureja evropska zakonodaja, prijava posameznih primerov akutnih gastroenterokolitisev in dermatofitoz, kjer povzročitelj ni opredeljen, v Sloveniji ni več obvezna.

Uspešno varovanje zdravja prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi zahteva sodelovanje in komuniciranje s strokovnjaki različnih strok in resorjev ter sodelovanje s širšo skupnostjo. Zato se zahvaljujemo vsem, ki sodelujete z nami.

Alenka Trop Skaza, Vesna Tominšek, Tina Tavčar, Amadeja Lemež Jeseničnik, Alenka Pelko, Ines Kebler

TABELA 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PO UPRAVNIH ENOTAH, REGIJA CELJE, 2018

	Brežice	Celje	Laško	Mozirje	Sevnica	Konjice	Šentjur	Šmarje	Velenje	Žalec	Skupaj
ENTEROKOLITIS	35	82	14	45	3	30	34	16	69	32	360
SALMONELOZA	6	10	1	2	5	4	2	2	4	6	42
KAMPILOBAKTERIOZA	17	44	10	8	11	19	10	9	28	26	182
JERSINIOZA	0	2	0	1	2	0	0	0	1	1	7
GRIŽA	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	18	55	13	12	24	14	26	10	23	40	235
ATI	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
ROTAVIROZA	9	11	1	0	12	4	3	7	20	8	75
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	19	7	1	1	2	5	10	10	4	6	65
NOROVIROZA	9	64	16	5	2	11	87	14	7	21	236
ENTEROBIOZA	49	125	35	24	3	1	116	39	46	48	486
DRUGE PROTOZOJSKE BOLEZNI	0	2	1	0	0	1	1	1	7	5	18
AMEBOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
ŠKRLATINKA	26	24	6	2	17	14	32	4	32	23	180
STREPT. TONZILITIS	71	340	20	8	23	34	50	14	214	78	852
STREPT. FARINGITIS	3	16	3	6	1	25	54	14	157	10	289
HERPES ZOSTER	21	78	21	53	18	41	48	31	53	101	465
NORICE	56	62	27	32	67	9	154	83	255	105	850
INVAZIVNE PLJUČNICE	1	7	0	0	2	3	1	2	4	2	22
MONONUKLEOZA	8	12	2	2	4	2	3	5	12	3	53
ERIZIPEL (ŠEN)	7	15	6	18	6	19	18	7	14	33	143
SEPSA	6	36	12	8	8	9	20	8	21	24	152
MENINGOKOKEMIJA	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	4
BAKT. MENINGITIS	0	3	0	0	0	1	0	0	1	0	5
SEROZNI MENINGITIS	0	2	0	1	0	1	1	3	2	1	11
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
KLOPNI MENINGITIS	0	3	3	1	0	3	0	1	1	1	13
LYME BORELIOZA	36	85	45	142	54	69	78	65	83	147	804
HEPATITIS B	0	2	0	0	0	0	0	1	0	1	4
HEPATITIS C	0	3	1	0	1	0	0	0	0	0	5
NOSILEC VIRUSA HEP. B	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
HAPATITIS A	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	4
OSLOVSKI KAŠELJ	8	1	0	0	1	0	2	3	7	2	24
OŠPICE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DERMATOFITOZE	20	26	3	18	0	30	37	11	51	24	220
MIKROSPORIJA	2	12	0	7	2	1	4	3	6	1	38
GARJAVOST	5	20	2	11	1	6	2	6	10	4	67
LEPTOSPIROZA	0	2	0	0	0	1	0	0	2	2	7
TOKSOPLAZMOZA	0	0	1	1	0	0	2	0	1	0	5
LEGIONARSKA PLJUČNICA	0	9	3	1	2	2	1	2	8	7	35

Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní v regiji Celje v letu 2018

ZAHODNONILSKA VROČICA	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
MALARIJA	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
VROČICA Q	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
TRIHURIOZA	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
RIKECIOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
CISTICERKOZA	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
EHINOKOKOZA	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
GRIPA	77	97	27	14	29	12	25	28	48	57	414
CJB	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
DRUGE BAKTERIJSKE BOLEZNI	1	2	0	0	1	0	1	1	0	1	7
SKUPAJ	512	1264	275	424	301	372	824	404	1200	822	6398
MORBIDITETA / 10000 PREBIVALCEV	210.4	198.6	151.1	258.6	164.9	160.3	415.3	125.1	266.8	198.1	211.4

*ATI – alimentarna intoksikacija

*HMRS – hemoragična mrzlica z renalnim sindromom

TABELA 2: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI, REGIJA CELJE, LETO 2014 – 2018

	2014	2015	2016	2017	2018	Povprečje 2014-2018
ENTEROKOLITIS*	1555	1714	1435	1369	360	1286,6
SALMONELOZA	76	69	36	34	42	51,4
KAMPILOBAKTERIOZA	184	178	201	170	182	183
JERSINIOZA	7	1	6	6	7	5,4
GRIŽA	2	4	3	1	3	2,6
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	137	174	157	221	235	184,8
ATI**	14	32	4	9	2	12,2
ROTAVIROZA	248	178	174	98	75	154,6
NOROVIROZA	171	367	179	155	65	187,4
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	432	401	262	194	236	305
HEPATITIS A	6	0	0	5	4	3
PROTOZOJSKE ČREV.BOL.	6	8	28	23	18	16,6
ENTEROBIOZA	304	378	382	504	486	410,8
ŠKRLATINKA	293	410	298	204	180	277
STREPT. TONZILITIS	898	1122	777	785	852	886,8
STREPT. FARINGITIS	245	274	271	214	289	258,6
HERPES ZOSTER	593	566	536	460	465	524
NORICE	1211	2040	1282	1339	850	1344,4
INVAZIVNE PLJUČNICE	26	15	23	40	22	25,2
VARIČELNA PLJUČNICA	0	0	0	1	0	0,2
MONONUKLEOZA	77	104	77	74	53	77
ERIZIPEL (ŠEN)	273	267	232	183	143	219,6
SEPSA	168	198	158	218	152	178,8
MENINGOKOKEMIJA	0	1	0	2	4	1,4
BAKT. MENINGITIS	9	10	4	7	5	7
SEROZNI MENINGITIS	26	20	15	15	11	17,4

Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezní v regiji Celje v letu 2018

ZOSTER MENINGITIS	5	0	0	0	0	1
TOKSOPLAZEMSKI MENINGOENCEFALITIS	1	0	1	0	0	0,4
VARIČELNI MENINGITIS	0	3	3	0	0	1,2
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	0	2	4	5	1	2,4
HEMOFILUSOV MENINGITIS	0	0	4	0	0	0,8
KLOPNI MENINGITIS	15	8	7	12	13	11
LYME BORELIOZA	645	543	473	469	804	586,8
HEPATITIS B	4	8	8	3	4	5,4
HEPATITIS C	16	6	10	8	5	9
NOSILEC VIRUS HEPAT. B	0	0	4	1	2	1,4
OSLOVSKI KAŠELJ	11	5	20	4	24	12,8
MUMPS	0	0	0	0	0	0
TETANUS	0	0	0	0	0	0
OŠPICE	1	1	1	0	0	0,6
DERMATITOZE	860	1169	972	830	220	810,2
MIKROSPORIJA	0	0	0	0	38	7,6
GARJAVOST	49	39	40	54	67	49,8
TULAREMIJA	0	0	0	0	0	0
LEPTOSPIROZA	6	2	3	4	7	4,4
TOKSOPLAZMOZA	6	2	3	6	5	4,4
LEGIONARSKA PLJUČNICA	7	23	14	11	35	18
HEMORAGIČNA MRZLICA	0	1	0	2	0	0,6
MALARIJA	0	1	1	1	1	0,8
DENGA	0	0	0	1	0	0,2
CHIKUNGUNYA	0	0	1	0	0	0,2
ZAHODNONILSKA VROČICA	0	0	0	0	1	0,2
VROČICA Q	0	0	0	0	1	0,2
TRIHURIJOZA	0	1	2	2	1	1,2
EHINOKOKOZA	1	0	0	1	2	0,8
CISTICERKOZA	0	0	0	1	1	0,4
AMEBOZA	0	0	0	0	1	0,2
LISTERIOZA	4	2	1	3	0	2
CJB***	1	1	1	0	1	0,8
TOKSOKARIOZA	0	0	1	0	0	0,2
RIKECIOZA neopredeljena	5	7	2	0	2	3,2
GRIPA	311	370	232	533	414	372
DRUGE BAKTERIJSKE BOLEZNI	0	0	0	0	7	1,4
SKUPAJ	8909	10725	8348	8282	6398	8532,4
MORBIDITETA / 10000 PREBIVALCEV	294.4	354.4	275.9	273.5	211.4	281.9

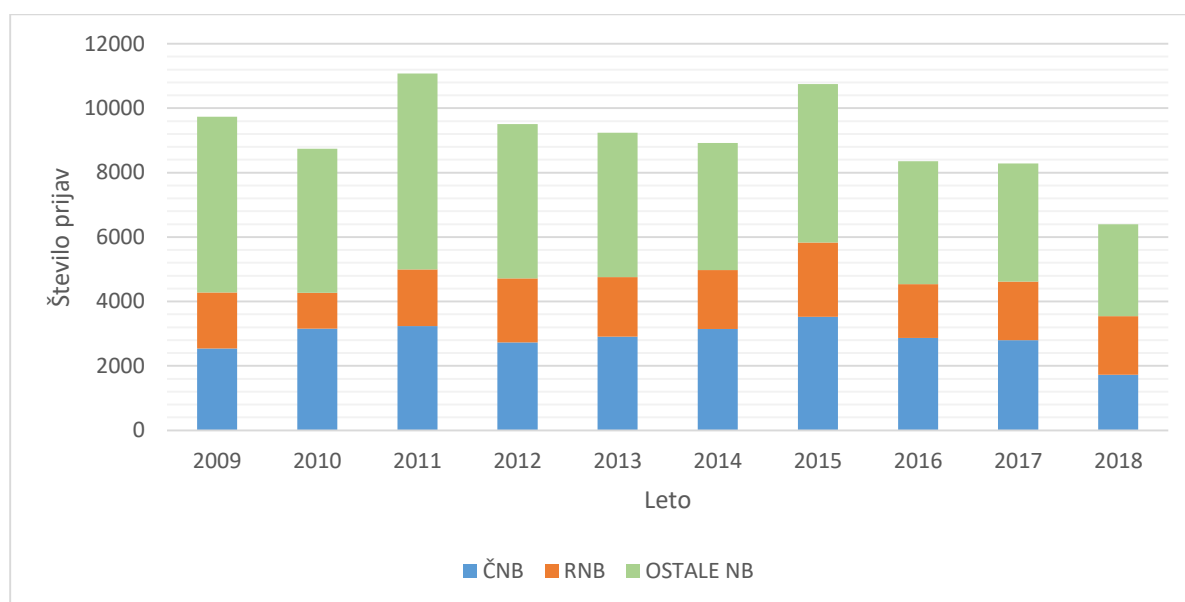
*Enterokolitis-v letu 2018 jih je bistveno manj zaradi sprememb, pojasnjeno na začetku (vnos samo etiološko pojasnjenih GIT)

**ATI – alimentarna intoksikacija

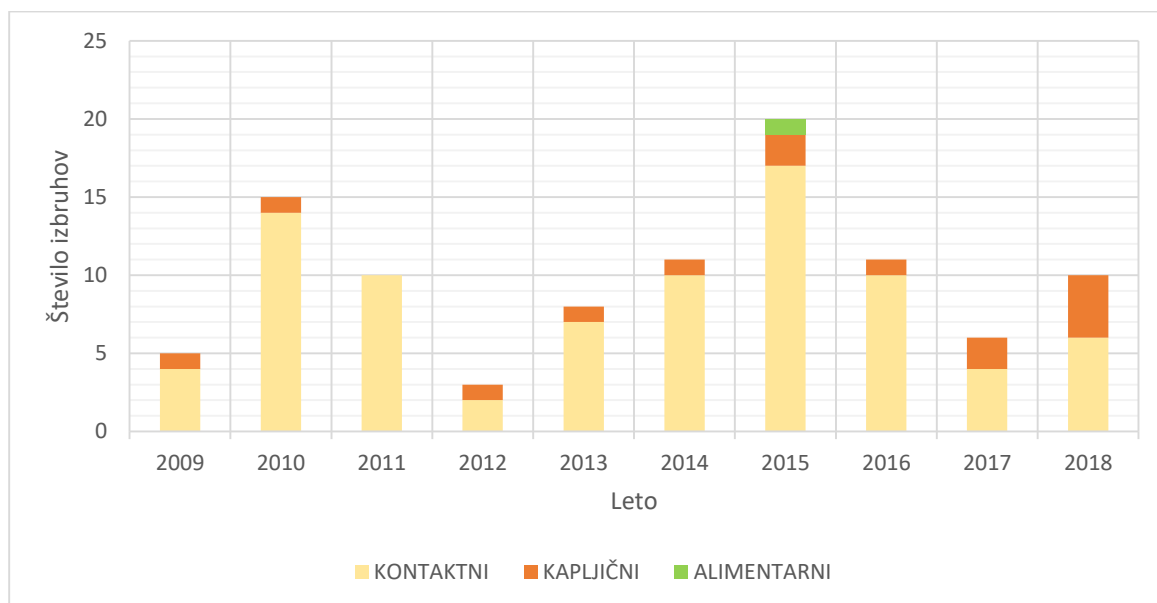
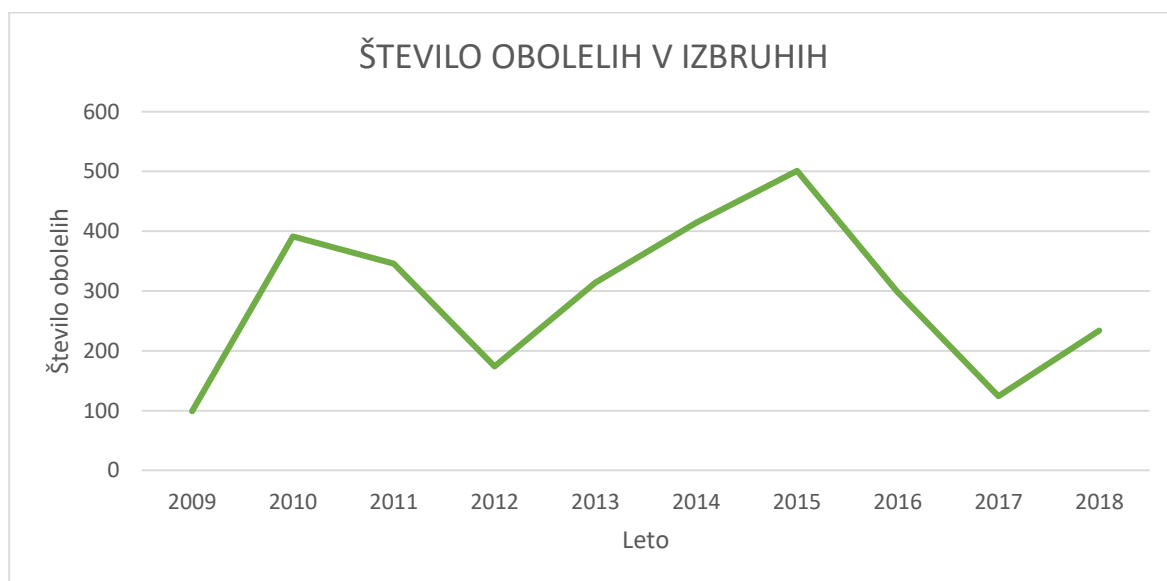
***CJB – Creutzfeldt jakobova bolezen

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V LETIH 2009 DO 2018

Število prijav nalezljivih bolezní se v zadnjih 10-ih letih giblje od 9734 (v letu 2009) do 6398 (v letu 2018). Zabeleženo število prijav je bilo v letu 2018 manjše, kot je desetletno povprečje, ki znaša za regijo Celje 9099. Respiratorne nalezljive bolezni (RNB) predstavljajo v letu 2018 povprečno 28.5 % vseh prijav nalezljivih bolezní, črevesne nalezljive bolezni (ČNB) pa predstavljajo povprečno 27 % vseh prijav (Histogram 1).

HISTOGRAM 1: GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V REGIJI CELJE V LETIH OD 2009 DO 2018

V preteklem desetletju smo zabeležili 99 izbruhov nalezljivih bolezní. Največ je bilo kontaktnih (84), sledijo kapljični (14) in alimentarni izbruhi (1). V primerjavi z letom 2017 smo v letu 2018 zabeležili več izbruhov NB (Histogram 2). V izbruhih je v opazovanem obdobju obolelo skupaj 2895 oseb, stopnja obolevnosti je bila 95.7 na 10 000 prebivalcev. Največ oseb je obolelo v letu 2015 (501), najmanj pa v letu 2009, ko je zbolelo 99 oseb (Histogram 3).

HISTOGRAM 2: ŠTEVILO IN VRSTE IZBRUHOV NB V REGIJI CELJE V OBDOBJU OD 2009 DO 2018**HISTOGRAM 3: ŠTEVILO OBOLELIH V IZBRUHIH NB CELJE V OBDOBJU OD 2009 DO 2018**

ČREVESNE NALEZLJIVE BOLEZNI

Med črevesne nalezljive bolezni uvrščamo obolenja, ki jih povzročajo različni povzročitelji. V zadnjem desetletju je bilo prijavljenih največ enterokolitisev, pri katerih povzročitelj ni bil ugotovljen. V opazovanem obdobju smo zabeležili 14 096 prijav enterokolitisev neznane etiologije. Na drugem mestu so bili drugi virusni enteritisi (7225), od tega je bilo 2419 rotavirusov in 2319 norovirusov. Število prijavljenih kampilobakterioz je bilo 1724. Število prijavljenih salmoneloz je bilo 562; najpogosteje je bila iz blata obolelih in klicenoscev izolirana *S. enteritidis*. Največje število salmoneloznih obolenj smo zabeležili v letu 2009 (84), najmanj pa v letu 2017 (34).

Vsi ti podatki ne odražajo dejanskega stanja črevesnih NB, saj je ponekod prijavljanje neredno, mikrobiološka laboratorijska diagnostika ugotavljanja povzročiteljev pa opuščena. Prav tako pa prihaja do manjšega števila prijav zaradi varovanja osebnih podatkov, ki ga ureja evropska zakonodaja, saj prijava posameznih primerov akutnih gastroenterokolitov, kjer povzročitelj ni opredeljen, v Sloveniji ni več obvezna.

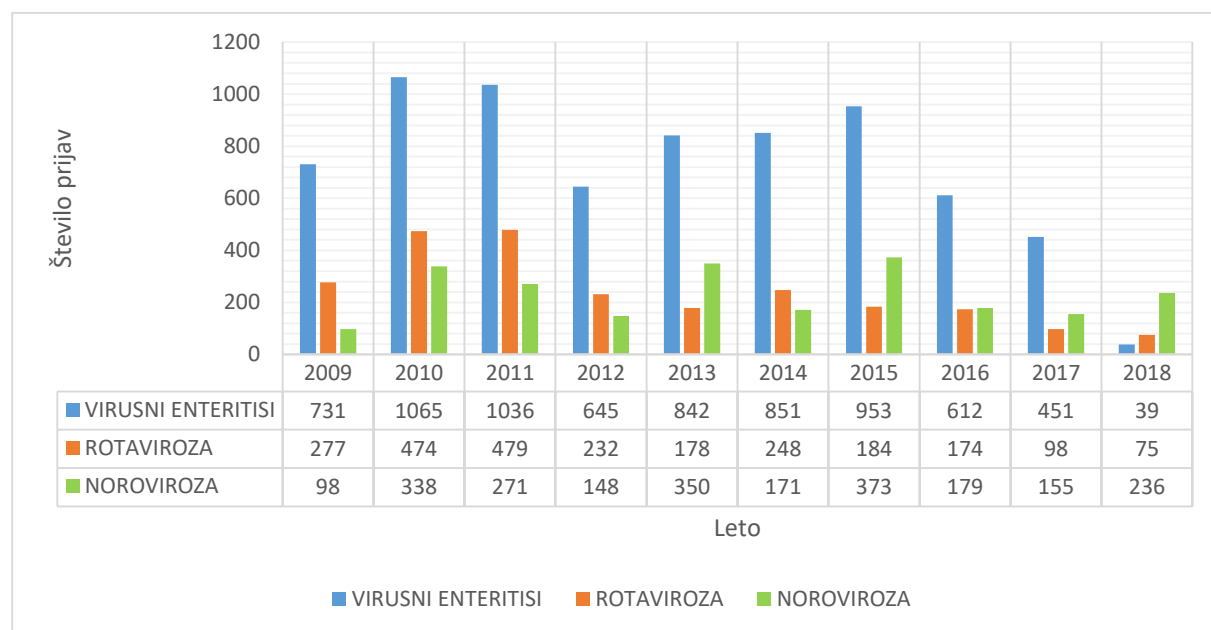
ČREVESNI VIRUSNI ENTERITISI

NOROVIROZA je zelo nalezljiva črevesna bolezen, ki jo povzročajo norovirusi. Prenaša se s tesnim stikom med ljudmi, preko okužene hrane in vode ali z dotikanjem onesnaženih površin.

ROTAVIROZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo rotavirusi. Pogosto se pojavlja v obliki izbruhov v vrtcih, domovih za starejše občane, bolnicah in povsod, kjer se zadržuje večje število ljudi.

DRUGI VIRUSNI ENTERITISI najpogostejši povzročitelji virusnih enteritov so adenovirusi, sapovirusi in astrovirusi (Histogram 4).

HISTOGRAM 4: GIBANJE VIRUSNIH ENTEROKOLITISOV, ROTAVIROZ IN NOROVIROZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2009 DO 2018

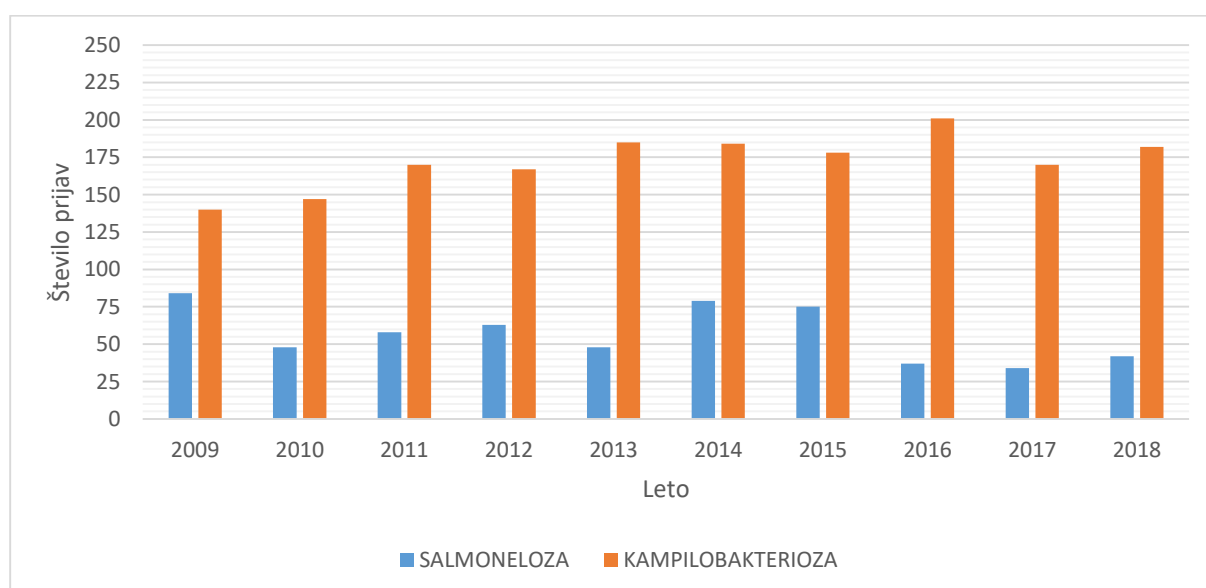
Preprečevanje širjenja virusnih črevesnih nalezljivih bolezní:

- Pravilna higiena rok (pravilno umivanje z milom in tekočo vodo, posebno po opravljanju potrebe, menjavi pleníc, pred jedjo ter pred in med pripravo hrane).
- Pri pripravi in shranjevanju živil pazimo, da ne pride do navzkrižnega onesnaženja živil z mikroorganizmi. Živila z ostanki zemlje (krompir, korenje...) shranjujemo ločeno od ostalih živil. Kuhinjske deske, nože, ostale pripomočke uporabljamo ločeno za surova in že kuhana, gotova živila.
- Toplotna obdelava živil naj bo pravilna in zadostna. Sveže sadje in zelenjavo pred uporabo temeljito očistimo in operemo.
- Večino zdravju škodljivih mikroorganizmov, potencialno prisotnih v živilih, uničimo s temperaturo nad 70° C.
- Za pitje in pripravo živil uporabljamo le varno pitno vodo iz nadzorovanih vodnih virov oziroma vodovodnih sistemov.
- Redno čiščenjem in vzdrževanjem sanitarnih in drugih potencialno onesnaženih prostorov in/ali površin.
- Mokro čiščenje in dezinfekcija onesnaženih površin in prostorov ter pogostejše prezračevanje prostorov (večkrat na dan).
- Uporabljene plenice in ostale krpe, umazane z izločki, je potrebno odstranjevati z odlaganjem v plastične vrečke, ki jih je potrebno dobro zatesniti.
- Otroci, ki imajo drisko in/ali bruhanje ne smejo obiskovati vrtca ali šole – v ustanovo se smejo vrniti po preteku 48 ur od zadnjega bruhanja in/ali driske.

ČREVESNI BAKTERIJSKI ENTEROKOLITISI

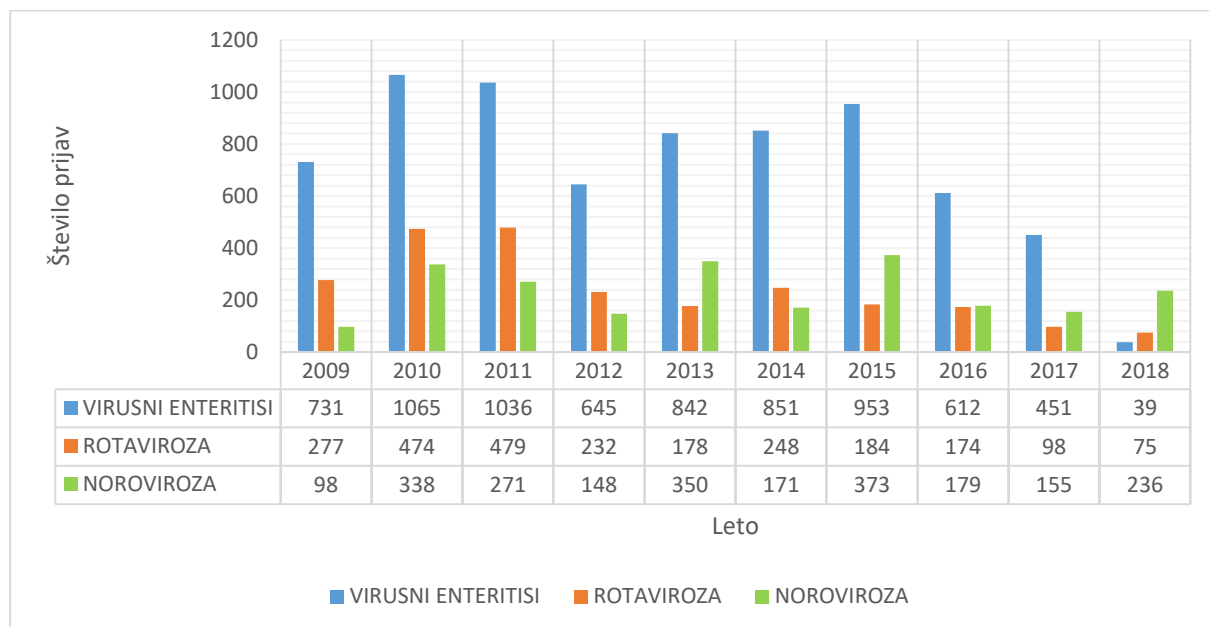
KAMPILOBAKTERIOZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo bakterije kampilobaktri. Razširjena je po vsem svetu, v državah EU je najpogostejše prijavljena zoonoza.

SALMONELOZA je črevesna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo bakterije salmonele, razširjena je po vsem svetu (Histogram 5).

HISTOGRAM 5: GIBANJE SALMONELOZ IN KAMPILOBAKTERIOZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2009 DO 2018

Spodnja slika (Histogram 6) nam prikazuje primerjavo med številom opredeljenih virusnih enterokolitiso (adenovirusi, astrovirusi, sapovirusi in drugi opredeljeni virusi), rotaviroz in noroviroz.

HISTOGRAM 6: GIBANJE VIRUSNIH ENTEROKOLITISOV, ROTAVIROZ IN NOROVIROZ V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2009 DO 2018

Preprečevanje bolezní

- Dobra osebna higiena, zlasti umivanje rok po uporabi stranišča, menjavi pleníc, po rokovanju s surovimi živili, zlasti s perutnino, pred/med pripravo hrane, pred jedjo ipd..
- Ustrezno shranjevanje živil. Hitro pokvarljiva živila hranimo v hladilniku. Surova živila hranimo tako, da se v hladilniku ne dotikajo živil, ki so že pripravljena za zaužitje.
- Uporaba ločenega pribora in desk za pripravo in obdelavo surovega mesa, da preprečimo t.i. navzkrižno kontaminacijo živil v kuhinji.
- Dobra toplotna obdelava živil, zlasti surovega mesa.

BOLEZNI, KI JIH PREPREČUJEMO S CEPLJENJEM

NORICE

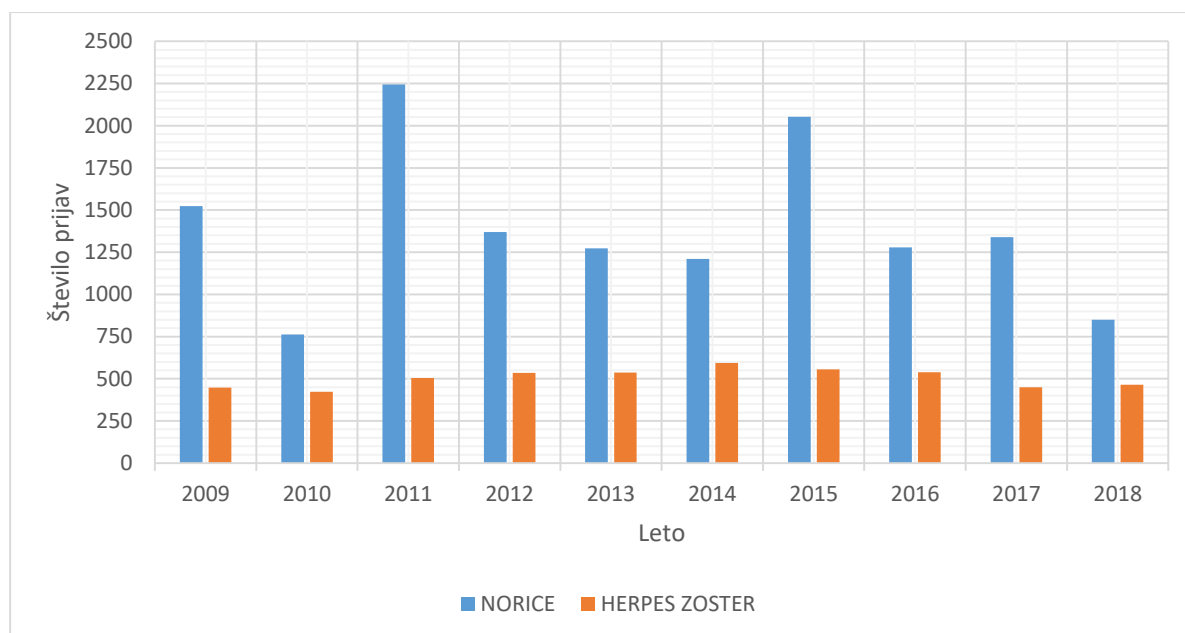
Norice so virusna nalezljiva bolezen, ki jo povzročá virus varicella-zoster (VZV), ki ga uvrščamo v družino herpes virusov. Edini gostitelj virusa je človek. Norice so razširjene po vsem svetu. Okužba se prenáša s kužnimi kapljicami in po zraku ter preko rok, ki so onesnažene z izločki bolnika. Večina ljudi okužbo preboli v otroškem obdobju. Pri sicer zdravih otrocih je praviloma lahka bolezen. Inkubacija (čas od okužbe do pojava mehurčkov) najpogosteje traja 14 do 16 dni. Značilna znaka sta zvišana telesna temperatura in pojav mehurčastega izpuščaja na koži, po sluznicah ustne votline, spolovila in na lasišču. Odrasli, ki zbolijo za noricami imajo precej težjo obliko bolezní – pojavijo se zapleti kot so pljučnica, vnetje možganskih ovojnic in možganovine. Po prebolelih noricah je imunost za norice trajna. Norice se lahko ponovijo izjemoma in le pri bolnikih z močno okrnjeno imunostjo.

Virus, ki je povzročil norice, ostane prisoten v telesu celo življenje in se lahko aktivira kasneje ter povzroči pasovec oz. herpes zoster.

PASOVEC (HERPES ZOSTER)

Pasovec je posledica aktivacije virusa varicela zoster (VZV). Običajno se pojavlja pri starejših oziroma pri osebah z imunsko pomankljivostjo. VZV se največkrat aktivira ob padcu imunosti – prične se množiti in povzroči vnetje živca ter značilne, pasaste spremembe na koži. Kožni mehurji se pojavijo največkrat na prsnem košu, redkeje na obrazu. Spremlja jih bolečina različne intenzivnosti. Virus varicela zoster je prisoten v mehurčkih sprememb bolnika s pasovcem. Možno je, da bi se ob tesnem stiku (običajno znotraj družine), VZV prenesel na družinskega člana, ki še ni bil nikoli okužen s tem virusom oziroma ni prebolel noric. Ob prebolevanju pasovca so možni zapleti (razsoj virusa ali generaliziran pasovec, vnetje možganskih ovojnic in možganovine, vnetje žil centralnega živčnega sistema) (Histogram 7).

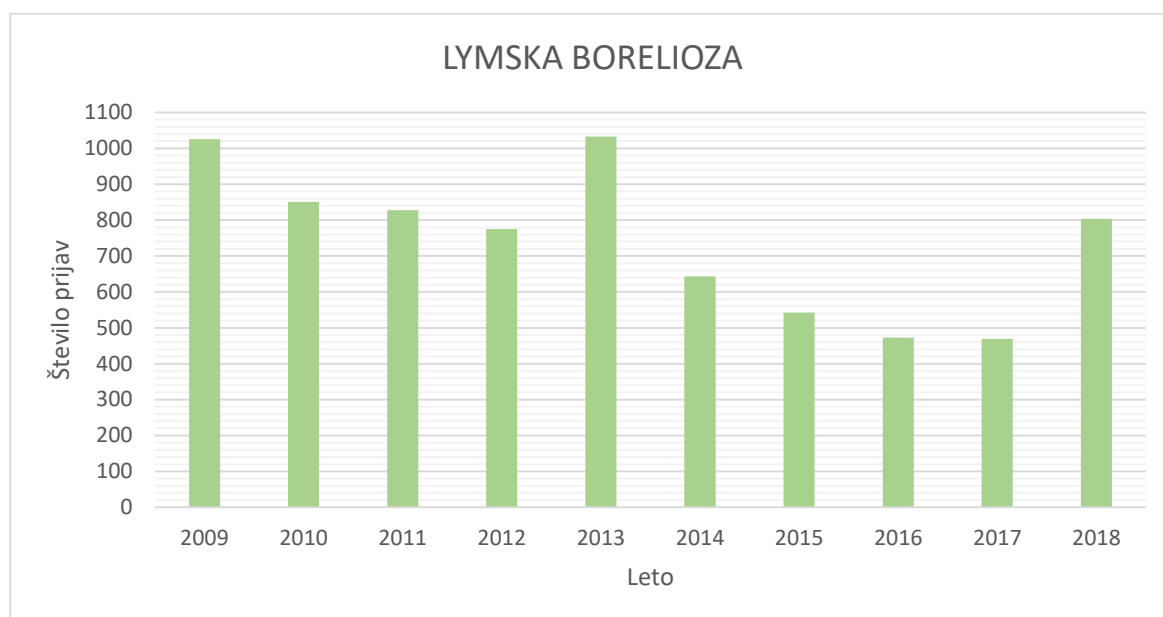
HISTOGRAM 7: GIBANJE PASOVCA – HERPES ZOSTER IN NORIC V CELJSKI REGIJI V OBDOBJU OD 2009 DO 2018

BOLEZNI, KI JIH PRENAŠAJO ČLENONOŽCI

LYMSKA BORELIOZA

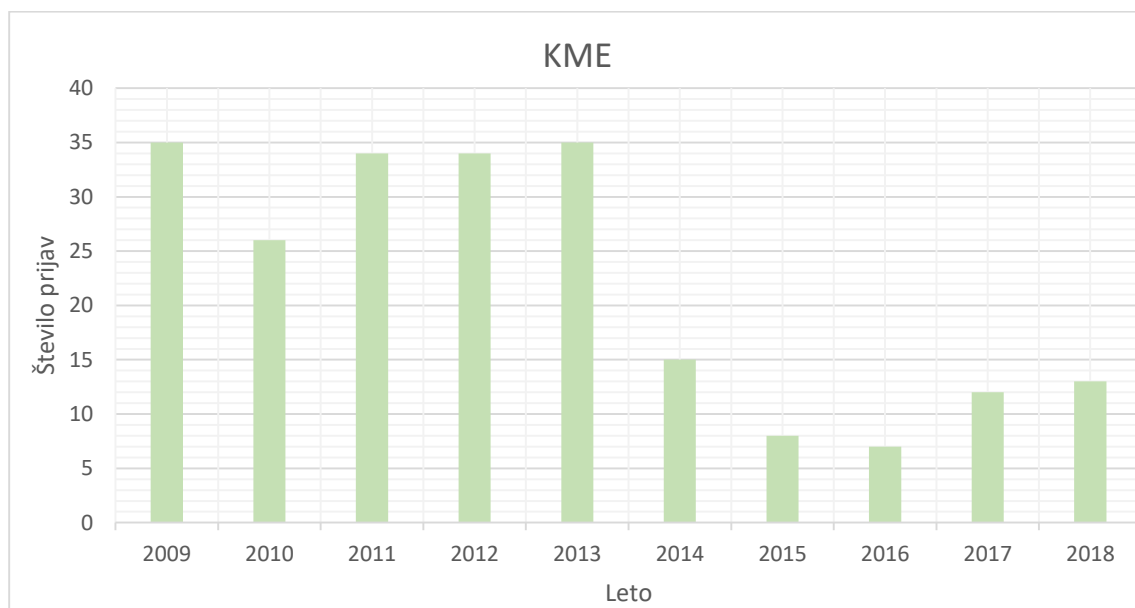
V letu 2018 smo zabeležili 804 primerov lymške borelioze, kar je več kot leta 2017, ko jih je bilo 469. Bolezen, ki jo povzročajo bakterije iz rodu *Borrelia*, razširjene so v evropskem in severnoameriškem prostoru ter v nekaterih državah Azije. Bakterije se prenesejo na človeka z ugrizom okuženega klopa rodu *Ixodes*. Lymška boreliozna se pojavlja preko celega leta, vendar je najpogostejša od februarja do novembra. Mile zime in vlažne pomladi vplivajo na populacijo klopov. Boreliozo največkrat povezujemo z značilnimi spremembami na koži v obliki erythema migrans. Kožna sprememba je lahko ena sama ali pa jih je več na različnih delih telesa (Histogram 8).

HISTOGRAM 8: GIBANJE LYMSKE BORELIOZE NA CELJSKEM V LETIH OD 2009 DO 2018**KLOPNI MENINGOENCEFALITIS (KME)**

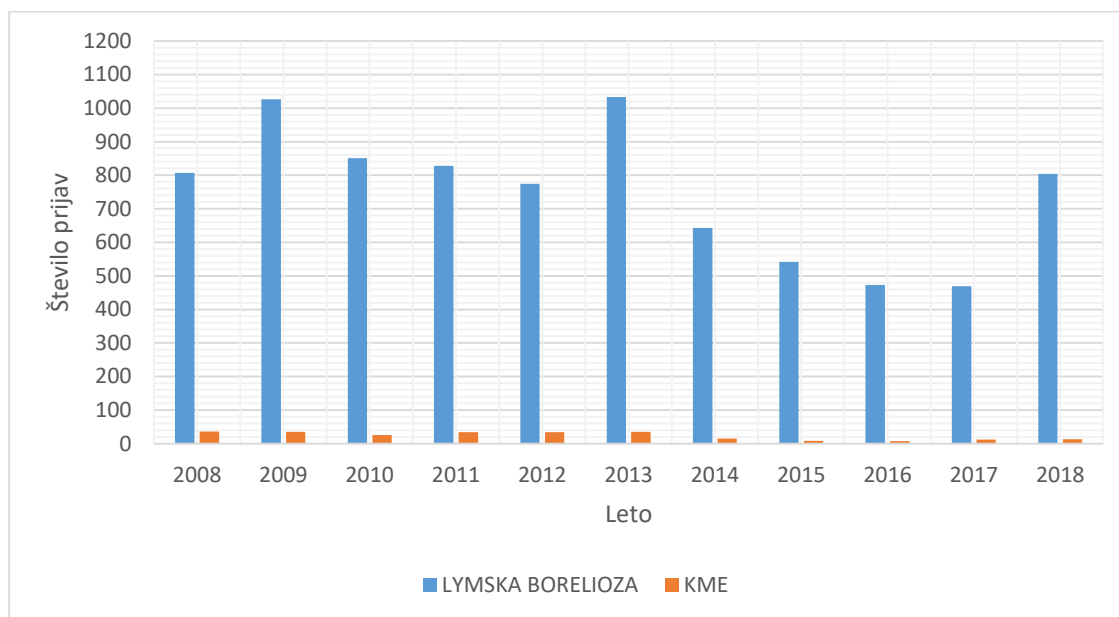
V letu 2018 smo zabeležili 13 primerov klopnega meningoencefalitisa (KME), kar je več kot leta 2017 (12) (Histogram 9).

KME je virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z ugrizom okuženega klopa. Ogroža predvsem ljudi, ki se v obdobju aktivnosti klopov zadržujejo v naravnih žariščih bolezni. V Evropi je znanih veliko naravnih žarišč KME, posebej v osrednji in vzhodni Evropi, Skandinaviji in baltskih državah. Slovenija spada med države z najvišjo obolevnostjo za KME. Bolezen lahko pusti trajne posledice, kot so glavobol, zmanjšana delovna sposobnost, zmanjšana sposobnost koncentracije, pareze pa tudi ohromelost. KME je redko lahko tudi smrtna bolezen (1-2 odstotka odraslih bolnikov) (Histogram 9, 10).

HISTOGRAM 9: GIBANJE KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2009 DO 2018

HISTOGRAM 10: PRIMERJAVA GIBANJA LYMSKE BORELIOZE IN KME NA CELJSKEM V LETIH OD 2009 DO 2018

UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI

Epidemiološka služba je izvajala naslednje ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezní:

- spemljanje gibanje nalezljivih bolezní (sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o prijavljenih nalezljivih boleznih, gibanju, trendih),
- epidemiološko raziskovanje in razreševanje izbruhov in epidemij (terensko poizvedovanje in izdelava poročil v primeru vsake epidemije ali suma na epidemijo ter pri nekaterih vrstah nalezljivih bolezní),
- odvzem kužnin za laboratorijsko diagnostiko in identifikacijo povzročiteljev v nalezljivih boleznih,
- svetovanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije,
- zdravstveni nadzor nad klicenosci,
- spremljanje in izvajanje nadzora nad opravljanjem zdravstvenih pregledov oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorom,
- koordinacija nad rutinskimi cepljenji po imunizacijskemu programu,
- antirabično dejavnost,
- vzgojno izobraževalno dejavnost.

Epidemiološka služba je spremljala gibanje nalezljivih bolezní, analizirala epidemiološko situacijo v regiji ter v zvezi s tem opravljala vse potrebne evidence in poročila. Sproti je o ugotovitvah in predlaganih ukrepih obveščala zdravstvene organe v regiji, zasebne zdravstvene delavce, območne enote ostalih regij NIJZ, ter inšpekcijske organe v regiji in v državi. Ob pojavu izbruhov nalezljivih bolezní ali ob sumu nanje smo takoj pristopili k epidemiološki raziskavi vzrokov, razširjenosti pojava ter predlagali ukrepe za omejevanje epidemičnega pojavljanja bolezní. Osebe, družine ali kolektivi, ki so bili pod zdravstvenim nadzorom, so bili pisno obveščeni o resnosti razmer in so dobili navodila za preprečevanje širjenja infekcij.

Ob vseh aktivnostih je epidemiološka služba ves čas opravljala tudi zdravstveno vzgojno delo, kot enega izmed temeljnih ukrepov za preprečevanja širjenja nalezljivih bolezní. Največji poudarek je bil na individualni vzgoji, prav tako smo preko sporočil za medije javnosti posredovali pomembna javnozdravstvena sporočila.

V ambulanti NIJZ OE Celje izvajamo tudi zdravstvene posvete pri potnikih, ki potujejo v različne predele sveta, in se lahko pred potovanjem zaščitijo s cepljenji oziroma s kemoprofilakso pred malarijo.

OCENA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

V letu 2018 smo na Celjskem zabeležili 6398 prijav nalezljivih bolezní, kar je manj od petletnega povprečja. Med najpogostje prijavljenimi boleznimi so streptokokni tonzilitis (852 prijav), norice (850 prijav), lymška borelijoza (804 prijave), enterobioza (486 prijav) in herpes zoster (465 prijav). V primerjavi s prejšnjimi leti je potrebno upoštevati prenehanje prijavljanja določenih nalezljivih bolezní v letu 2018, kar ima za posledico manjše število vseh prijavljenih nalezljivih bolezní. Sprememba v prijavljanju pa vpliva tudi na zaporedje najpogostejše prijavljenih diagnoz.